

OBSAH

PODĚKOVÁNÍ, VĚNOVÁNÍ	3
PŘEDMLUVA (T. SMOLKOVÁ)	4
ÚVODEM	5
I. O ŘEČI	6
II. SOTVA SE TO NARODILO A UŽ SLAVÍ PRVNÍ NAROZENINY ANEB CO SE DĚJE V OBDOBÍ OD NAROZENÍ DO JEDNOHO ROKU (předřečové období, první křik, žvatlání pudové a napodobivé, rozumění řeči, vlastní vývoj řeči, tabulka psychomotorického a řečového vývoje) KDYŽ NENÍ VŠECHNO V POŘÁDKU (vývojové vady, kojení, dudlík, výživa, dispozice) JAK NA TO (temperament, předřečové období, modulační faktory řeči, zpětná vazba, písničky, rýmovačky, hračky, ústní hygiena) SHRNUTÍ	7
III. ZAČALO TO JEDNÍM SLOVEM A UŽ TU MÁME VĚTY ANEB CO SE DĚJE MEZI PRVNÍM AŽ DRUHÝM ROKEM (první slovo, slovní zásoba, nemluvnost, psychomotorický vývoj) KDYŽ NENÍ VŠECHNO V POŘÁDKU (variabilita vývoje) JAK NA TO (mluvní vzor, slovo – věta, co nedělat, cvičení mluvidel, průpravné zvuky) SHRNUTÍ	17
IV. TEN TOHO NAPOVÍDÁ ANEB CO SE DĚJE MEZI DRUHÝM A TŘETÍM ROKEM (slovní zásoba, gramatika, artikulace, první otázky, psychomotorický vývoj) KDYŽ NENÍ VŠECHNO V POŘÁDKU (prodloužená nemluvnost, nerovnoměrnost vývoje, zadrhávání, mluvní negativismus, artikulace) JAK NA TO (podněty, mluvní vzor, pohádky, říkanky, písničky, první otázky, vliv masmédií, zadrhávání, rytmizace, prevence vzniku koktavosti) SHRNUTÍ	21
V. JDEME DO ŠKOLKY ANEB CO SE DĚJE MEZI TŘETÍM A ČTVRTÝM ROKEM (mateřská škola, aktivní a pasivní slovní zásoba, gramatika, psychomotorický vývoj, kresba, hra, sebeobsluha) KDYŽ NENÍ VŠECHNO V POŘÁDKU (adaptační obtíže, opožděný vývoj řeči a jeho příčiny, OVŘ prostý, na podkladě sluchové vady, vady mluvidel, snížení intelektu a neurologických poruch, nosní mandle, vývojová dysfázie, vývojová dysartrie, palatolálie, patlavost) JAK NA TO (učení, motivace, čas, masmédiá, obrázkové knížky, říkanky, pohádky, písničky, cvičení moto-	28

riky mluvidel, průpravná artikulační cvičení, hračky, koktavost, opožděný vývoj řeči, vady sluchu, rozštěpy, nosní mandle, snížení intelektu, dysartrie, dysfázie)

SHRNUTÍ

- VI. CO NEVÍ NEPOVÍ
ANEB CO SE DĚJE MEZI ČTVRTÝM A PÁTÝM ROKEM 43
(psychomotorický vývoj, úroveň řeči, kresba)
KDYŽ NENÍ VŠECHNO V POŘÁDKU
(vady výslovnosti, samohlásky, souhlásky, breptavost, hyperkinetická dysfonie),
JAK NA TO
(správná artikulace samohlásek, souhlásek, přístup a péče klinického logopeda, jak se hlásky tvoří + obrázky, metody, terapie breptavosti, prevence chraptivosti, hlasová hygiena)
SHRNUTÍ
(pravidla nácviku artikulace)
- VII. BLÍŽÍ SE ŠKOLA ANEB CO SE DĚJE MEZI PÁTÝM A ŠESTÝM ROKEM 55
(psychomotorický vývoj, celkové dovednosti, řeč)
KDYŽ NENÍ VŠECHNO V POŘÁDKU
(LMD, chování dítěte s LMD, lateralita, školní zralost, odklad školní docházky)
JAK NA TO
(rozvíjení všestranných školních dovedností, podmínky pro vývoj dítěte s LMD, lateralita, logopedická péče, předškolní příprava)
SHRNUTÍ
- VIII. MÁME DOMA ŠKOLÁKA
ANEB CO SE DĚJE MEZI ŠESTÝM A SEDMÝM ROKEM 67
(změny v životě, mladší školní věk, dentice, rozvoj řeči, školní zralost)
KDYŽ NENÍ VŠECHNO V POŘÁDKU
(školní zralost, bilingvismus, výměna dentice, frenulektomie, koktavost, SPU)
JAK NA TO
(domácí podmínky pro start do školy, výchova, terapie koktavosti)
SHRNUTÍ
(pozitivní vztah k učení)
- IX. KRESLENÍ A PSANÍ ANEB JAK ROZVÍJET GRAFOMOTORIKU 72
(grafomotorika, vývoj kresby)
KDYŽ NENÍ VŠECHNO V POŘÁDKU
(LMD, úchop tužky, leváctví)
JAK NA TO
(motivace, podmínky, poloha těla, psací náčiní, materiály, jemná motorika)
SHRNUTÍ
(souvislosti)
- X. KDYŽ SE VE ŠKOLE NEDAŘÍ ANEB SPECIFICKÉ PORUCHY UČENÍ 77
(školní start, SPU, projevy dyslexie, dysgrafie, dysortografie, dyskalkulie)
JAK NA TO
(náprava dyslexie, dysgrafie, dysortografie, dyskalkulie)
SHRNUTÍ

XI.	LOGOPEDICKÁ PÉČE (klinická logopedie, klinický logoped, logopedická péče, vztahy, školství, zdravotnictví)	81
XII.	DÍTĚ A RODINA ANEB NA ZÁVĚR TO DŮLEŽITÉ (podněty, rodinné prostředí) KDYŽ NENÍ VŠECHNO V POŘÁDKU (rodinný styl, komunikace, rodinné klima, konflikty, rodičovské role) JAK NA TO (rytmus, režim, pravidla, rituály ranní, večerní, u stolu, neděle, narozeniny) SHRNUTÍ	82
	PŘÍLOHA 1. PÍSNÍČKY PRO NEJMENŠÍ S NOTOVÝM ZÁPÍSEM	87
1.	Ukolébavky	
2.	Lidové písničky	
	PŘÍLOHA 2. JEDNODUCHÉ ŘÍKANKY PRO NEJMENŠÍ	124
1.	Říkanky s pohybovým doprovodem	
2.	Říkanky jako dialog	
3.	Lidová poezie (upraveno)	
4.	Říkanky a básničky v ročních obdobích (jaro, léto, podzim, zima)	
5.	Říkanky spojené s kreslením	
	PŘÍLOHA 3. POHÁDKY PRO NEJMENŠÍ V JEDNODUCHÝCH ÚPRAVÁCH	142
	O Ztracené ovečce, O Budulínkovi, O boudě budce, O neposlušných kůzlátkách, O poslušných kůzlátkách, O koblížkovi, O kohoutkovi a slepičce, O třech prasátkách, O Palečkovi, Zvířátka a loupežníci, Hrnečku, vař!, Perníková chaloupka, O řepě, O Červené Karkulce, O Smolíčkovi pacholíčkovi	
	PŘÍLOHA 4. CVIČENÍ MOTORIKY MLUVIDEL – PRŮPRAVNÁ ARTIKULAČNÍ CVIČENÍ	168
	PŘÍLOHA 5. ŘÍKANKY URČENÉ K PROCVIČOVÁNÍ ARTIKULACE	170
1.	Proč říkanky?	
2.	Říkanky na procvičení artikulace samohlásek	
3.	Říkanky na procvičení artikulace souhlásek	
	PŘÍLOHA 6. CVIČENÍ NA PROCVIČOVÁNÍ JEMNÉ MOTORIKY A GRAFOMOTORIKY	181
1.	Rozvoj hrubé motoriky	
2.	Rozvoj jemné motoriky	
3.	Uvolňovací a rozcvičovací grafomotorické cviky (I., II., III)	
4.	Grafické prvky a grafomotorické cviky (I., II., III., IV.)	
5.	Zásady rozvíjení grafomotoriky (1-10)	
	PŘÍLOHA 7. SLOVNÍČEK POJMŮ	193
	POUŽITÁ LITERATURA	195